

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

ДЕЛА ЗАХАРИЈЕ ОРФЕЛИНА

Каталог изложбе

НОВИ САД, 2008

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

КАТАЛОЗИ ИЗЛОЖБИ

141

АУТОРИ КАТАЛОГА И ИЗЛОЖБЕ

Александра Драшшин, Оливера Кривошић и Душица Грбић

Библиотека Матице српске приредила је изложбу поводом годишњица дела Захарије Орфелина: 250 година бакорезних књига „Краткоје ... наставеније” и „Ортодокс осомолија”, 240 година „Славеносрпског магазина”, првог српског и јужнословенског часописа, 230 година бакорезне „Калиграфије“ за српске и влашке школе и 225 година „Вечног календара” и „Искусног подрумара”, последње две књиге овог свестрано надареног, широко образованог и веома плодотворног ствараоца српске културе и уметности 18. века. Осим наведених издања на изложби су представљена и друга Орфелинова дела, као и одабрана литература о њему из збирки Библиотеке Матице српске и Рукописног одељења Матице српске. Изложбу прати каталог са хронолошким распоредом грађе у оквиру четири целине (Дела, Бакорези, Рукописи, Литература), а испод сваке јединице уписана је сигнатура. Изложба је постављена у витринама испред свечане сале Матице српске и отворена је од 21. јануара до 9. фебруара 2008. године.

Миленко Д. Ђурић: *Захарија Орфелин* (гравира)

Био је песник и историчар, научник и богослов, издавач и коректор, радио је бакрорезе и цртао иконостасе, био је картограф и калиграф, припремио је за штампу први књижевни часопис код Јужних Словена, писао је поуке из природних наука и практичне савете за свакодневни живот, бавио се политичко-социолошким студијама и полемичким трактатима о црквеној хијерархији, био је преводилац, лексикограф, ботаничар, галеничар, броматолог и, поред свега другог, фармацеутски технолог. Самоук, без пуног образовања, показивао је у многим правцима своје делатности енциклопедијске способности и био зачетник школске (калиграфија, латински буквар, "начатки" латинског језика, буквар и др.) и научно-популарне литературе (вечни календар, искусни подрумар). Књижевним мерилима могу се вредновати, од његових дела, пре свега песме, часопис *Славено-сербски магазин* (1768) и опсежно историографско дело о животу руског цара Петра Великог, али она представљају епоху у историји српске књижевности и доносе, у пуној мери, прецизне упуте разјашњавању рационалистичке философије просвећености у условима у којима се тај покрет развијао у српском грађанском друштву XVIII столећа.

Боривоје Маринковић, *Југословенски књижевни лексикон*, 1971

Захарија Орфелин један је од најкрупнијих људи и најактивнијих књижевних радника српских у XVIII веку. Доситеј Обрадовић, Јован Рајић и Захарија Орфелин три су најважнија српска писца тога века. Што нарочито истиче Орфелина то је да је он своје врло разноструке способности и неуморну радљивост примењивао на разним пољима народне просвете, и да је неколико послова први започео радити у целом српском народу(...)

Захарија Стефановић Орфелин родио се 1726. године у Вуковару, у Срему. Право презиме му је било Стефановић. За његово презиме Орфелин има објашњења: да је састављено из имена Орфеја и Лина, два митолошка певача. Орфелин се није редовно школовао, и још више но Доситеј Обрадовић он је био самоук. У „предисловију“ *Житија* Петра Великог, он вели да је у школском образовању „веома недостаточен“: „Одно толко чтеније книг било мње Академијеју и самоју главноју наукоју.“ У својој младости био је учитељ, али како се од учитељевања није дало живети, он

напусти ту службу. 1757. био је у чиновничкој служби код митрополита Павла Ненадовића у Карловцима, и тада се потписује као „архиепископско-митрополијски илирически канцелист“. У једном запису из 1760. помиње се као митрополитов секретар. Две године, око 1763, провео је као благајник темишварског владике Вићентија Јовановића Видака. То су биле рђаве године његова живота, и он их је сачувао у рђавој успомени. 1772. године он пише у једном писму, да се, иако болестан и сиромаш боље осећа "него ли у Темишвару при трпезу и хлебу владикином. Дух мој от свуда спокојан, кад хоћу устанем и благодарим Бога, што ме је извео из дома развраштеноста и беспоклојноста, и ослободио ме је онаквог благодјејанија". Две године био је домаћи учитељ код банатског племића Јована Сапшанцајија од Мече, две године у манастиру Беочину, по године у манастиру Гргетегу, и по године у Великој Ремети. Неко време бавио се у Млещима, тамо надгледао штампање неколико својих књига, и изучио се сликарској уметности и резању у бакру, тако да се у томе послу врло усавршио и оставио радове од стварне вредности.(...)

Јован Скерлић, 1909

Магазин је штампан на руско-словенском језику, у наслову је овај наш први часопис обележен као „славено-сербски“, што је значило да је намењен српској читалачкој публици, и то углавном читаоцима на територији Хабсбуршке монархије. У Теодосијевој штампарији у Венецији штампане су тада на руско-словенском језику и друге наше књиге. Није, дакле, било необично и чудно што је и *Магазин* штампан на руско-словенском.

Појава *Магазина*, односно његова часописна садржина и карактер, морали су ипак изазвати изненађење и код оног не баш великог броја читалаца чија се духовна храна састојала од црквено-поучних књига, буквара и граматика и тек покоје историографске књиге. Нашу читалачку публику на територији Карловачке митрополије сачињавали су тада, у другој половини осамнаестог столећа, углавном свештена лица, и то махом из редова вишег клира и варошких свештеника, а у мањем броју припадници грађанских и војних слојева, којима би тек понекад доспела књига у руке. За ту и такву читалачку публику морало је заиста бити чудно да јој се на читање нуди књига као „Том први. Част I.“ некаквог „Магазина“, а у њему ће се објављивати разни написи и преводи који треба да служе читаоцима на корист и забаву.

Такво штиво било је за нашу читалачку публику заиста необично, и *Магазин* није могао да нађе довољан број читалаца. Мало је куповао, те се није могао одржати. Друга свеска *Магазина* није изашла; први наш часопис остао је, дакле, само покушај. Није ни тада ни касније исцрпно објашњено зашто је *Магазин* претрпео неуспех те се може само претпоставкама тражити тумачење неуспеха. Садржини *Магазина* по избору и квалитету текстова не би се могле ставити замерке; све што је у њему објављено написано је добро, смишљено, са пуно ума, духа и поучности. Али баш таква садржина није

била погодна и није одговарала укусу и потребама оне читалачке публике којој је *Магазин* био намењен.

Трива Милитар, 1969

У писању *Искусног подрумара* Орфелин је поступао онако како се то увек чинило у сличним приликама. Коју је све литературу он користио за писање ове књиге једва да ће се икада сасвим поуздано знати. Додуше, навео је да је приликом писања своје књиге користио један немачки *Подрумар*, али је извесно да је нека вина и неке поступке у производњи вина описивао лично, да је неке бележио по причању, а неке према властитим експериментима. (...)

Орфелинов *Искусни подрумар* прва је српска књига намењена виноградарима, али она је (...) била намењена и васпитању укуса. Такве књиге одувек су излазиле само из руку писаца префињених осећања, и оних писаца који су били спремни да учине много у ширењу лепог у свим оквирима човековог живота. (...)

Орфелин је био први који је нешто учинио у васпитању укуса, и од њега ваља поћи и у проучавању ове категорије живота.

Лаза Чурчић, 2002

Међу Орфелиновим књигама истакнуто место заузима *Вечни календар*, његово, можда, последње објављено дело. На низ значајних питања која је отварала та књига одговорено је у великој мери, али се све околности које су донеле до њених двеју варијанти те 1783. године још ипак не могу, и тешко да ће се икада више моћи, сагледати до краја. Међутим, управо ће поређење сачуваних примерака *Вечног календара* омогућити додавање нових елемената у укупну слику и отворити могућности да се о свему поново размишља, да се постојећи закључци допуне и оснаже, да се можда, отворе и нова питања. (...)

Ма какви били одговори на сва та питања они неће променити суштину. *Вечни календар* био је широко прихваћена књига. Прештампаван још два пута (Беч, 1789. и Будим, 1817), утврдио је Орфелинову посмртну славу.

Боривој Чалић, 2005.

Обимна, двотомна, богато илустрована *Историја Петра Великог* Захарије Орфелина својом појавом означава један од врхунских домета барокне уметности и просветитељског духа српског XVIII века и његове такозване рускословенске епохе. Ово историографско дело, са становишта националне културе његовог аутора, у многим је погледу ван свога времена; неизрасло из српске историографске традиције, а неурасло на прави начин ни у потоњу, без свога узора - треба и то додати - и у руској историографији, ипак има, по упозорењу самог његовог списатеља, компилативни карактер. Позната је његова изјава, а у науци још није утврђена права мера њене веродостојности, да његових расуђивања у томе делу или уопште нема или их

је веома мало, те да ће он сам бити задовољан оценом благонаклоних читалаца да је био "приличный собратель, и сочинилъ имъ посредственную Историю".

Мирјана Бошков, 1986

Исте године добио је Орфелин царску поручбину која се тицала бакрорезног издања *Калиграфије*. О овом Орфелиновом делу остало је највише архивске грађе, преписке између Илирске дворске депутације и митрополита Викентија Јовановића Видака. У току провођења аустријске школске реформе која се, разумљиво, односила и на српске и влашке школе, Депутација је обавестила митрополита Видака да је потребно да се изда уџбеник калиграфије за ове школе. Митрополит се није двоумио - предложио је да се овај посао повери Захарији Орфелину, осведоченом калиграфу. У Бечу је предлог усвојен па је Депутација упутила још једно писмо у којем је још одређеније образложила своје захтеве и приложила калиграфске предлошке. Орфелин је почео са радом не обавештавајући ни митрополита ни Депутацију у којој мери одступа од задатог облика *Калиграфије*. Његова је намера била, а њу је и остварио, да начини обимнију и лепшу *Калиграфију* од оне која му је поручена. Припремио је цртеже за школске и уметничке узорке калиграфског начина писања. Испуштајући из руку свој рукопис *Калиграфије* Орфелин је у писму митрополиту, који ће је проследити у Беч на преглед и одобрење, написао да се тешко одлучио на овај посао због болести грудобоље (...)

Динко Давидов, 2001

Иако се портретом Орфелин није бавио као аутономним уметничким жанром, слободно се може рећи да је био један од најбољих зналаца иконографије и теоретских поставки западноевропског портретног сликарства. Искуство на том плану Орфелин је потврдио на "псеудопортрету" кнеза Лазара који је, у техници бакрореза, из његових руку изашао 1773. године. (...)

Жеља и потреба да се кнез Лазар представи као владар, и то као апсолутистички западноевропски властодржац, имала је у тренутку када је зачета свог оправдања: овим бакрорезом желело се одбранили српско право под аустријском влашћу и развити осећање родољубља, с једне стране, а помоћи величању световног достојанства оновременог поглавара Карловачке митрополије, с друге стране.

Лепосава Шелмић, 2003

Захарија Орфелин

ДЕЛА

1. Краткое в Б(о)гоподовающемъ тѣлѣ и крови Хр(и)|с|товои поклоуенїи и времени тогѡ Наставленїе, Въ С(вѣ)тѣишемъ ... въ Карловцѣхъ 1757. года торжестванномъ Синодѣ соувѣщавное ... и издавно ... въ единѣ се рѣчью книжицѣ поставилъ, и вл(а)гословенїе м|(ъ) Ихъ Првосходительства На тупъ подалъ Захарїа Орфелївъ ... / [Павелъ Невадовичъ]. - [Сремски Карловци] : На тупъ подалъ Захарїа Орфелївъ, [1758]. - 15 стр.
АС I 1/Пв
2. Орѡдосос' омологїа Сирѣчь Православное исповѣданїе Каролическїа и Ап(осто)л|с|кїа Ц(є)ркве восточныа. Три в(о)гословныа доводѣтели, вѣра, надежда, любовь ... / [Петръ Могила] ; Павломъ Невадовичем|(ъ) устроена 1754. - [1. изд.]. - [Въ Карловцѣхъ Сремскомъ] : На тупъ же подалъ Захарїа Орфелївъ ..., 1758. - 24 стр.
P18Cr I 31.1
3. Новая и Освобетелная Славено-Сервская Каллиграфїа ... / написалъ, содѣлалъ ... и издалъ Захарїа Орфелївъ. - Въ Карловцѣхъ : [Бакарна типографїа Захарије Орфелина], 1759.
Микрофилм. Примерак се налази у библиотеци Српске патријаршије у Београду.
Мк 211
4. Ода На воспоминанїе вторагѡ Хр(и)стова пришествїа по Образѣ пѣсны Лѡа премѣдрагѡ Царя Греческагѡ, Славїнски Стїхами по Алфавитѣ Сложенная: а на славенски Г(о)с(по)днвомъ Пардеїемъ Еп(и)ск(о)помъ, Приведенная, Стїхами же Славенскими Захарїемъ Орфелївомъ ... Оустроена ... - [1. изд.]. - В' Вѣнѣхъ : издана вѣдемъ ... Пардеїа Павловича, 1760 [Сремски Карловци : Бакарна типографїа Захарије Орфелина)]. - [16] стр.
P18Cr I 40.1
5. Треводїа въ мїръ челоуѣка бшедшаго а ѡ вѣсѣхъ, и Свойственныхъ презрѣннаго. - [Въ Венецїи : кодъ Димитрїа Теоодосїа], 1762. - 8 стр.
P18Cr I 37.2
6. Плачь Сервїи ѡже Сыни в' Различныа Госѣдарства разсѣмислѡ / Объявленныи ѡ С.С.С. - [Въ Венецїи : кодъ Димитрїа Теоодосїа, 1762-1763]. - 7 стр.
P18Cr I 38.1
7. Краткое да простое в седмыахъ таинствахъ Оучителское наставленїе ... Перѣбе на тупъ подалъ Захарїа Орфелївъ. - [2. изд.]. - [Въ Венецїи] : в' новой Тупографїи Грекоправославной [Димитрїа Теоодосїа], 1763. - 24 стр.
P18Cr I 27.1
8. Ода На воспоминанїе вторагѡ Хр(и)|с|това пришествїа по Образѣ пѣсны Лѡа премѣдрагѡ Царя Греческагѡ, Славїнски Стїхами по Алфавитѣ Сложенная: а на славенски Г(о)с(по)днвомъ Пардеїемъ епископомъ, Приведенная, Стїхами же Славенскими Захарїемъ Орфелївомъ ... Оустроена ... - Второе [изд.]. - [Въ Венецїи] : в' новой Тупографїи Грекоправославной [Димитрїа Теоодосїа], 1763. - 16 стр.
P18Cr I 41.1
9. Орѡдосос' омологїа Сирѣчь: Православное исповѣданїе Каролическїа и Ап(осто)л|с|(то)л(с)кїа Ц(є)ркве Восточныа. Три в(о)гословныа доводѣтели, вѣра, надежда, любовь ... / [Петръ Могила]; чрезъ Православнагѡ Архїепископа Карловачкагѡ Г(оспо)д(и)на Павла Невадовича, оустроена. - [2. изд.]. - [Въ Венецїи : кодъ Димитрїа Теоодосїа, 1763]. - 32 стр.
P18Cr I 32.1
10. Свѡгелїа четвмаа Во с(вѣ)тый и великїи четвертокъ ... на тупъ издавана ѡ З. О. [Захарїи Орфелина]. - [1. изд.]. - [Въ Венецїи] : Находится в' Тупографїи Грекоправославной кодъ Димитрїа Теоодосїа, [1764]. - 47 листов.
11. Сѣтованїе назченнагѡ младагѡ челоуѣка / изъ Рѣскогѡ на Сервский языкъ преведено ѡ З. О. [Захарїи Орфелина] въ новомъ Садѣ. - [Въ Венецїи : кодъ Димитрїа Теоодосїа], 1764. - 8 стр.
P18Cr I 43.1

12. Мелодїа въ пролеѣью кою за 1765. лѣто сочинивши при желанїи многолѣтства всѣмъ представляеть З. О. [Захарїа Орфеливъ] въ новолѣмъ Садѣ. - [Въ Венеціи : кодъ Димитріа Ѳеодосїа, 1764-1765]. - 11 стр.
P18Ср I 42.1
13. Правила молевная С(вѣ)тѣхъ сербскихъ Просвѣтителей. - [2. изд.]. - В... Москвѣ [Тї. Въ Венеціи : кодъ Димитріа Ѳеодосїа], 1765. - [2], 194 листа, [1] лист с таблом.
P18Ср IV 14.1
14. Пѣснь историческая Какъ съ сербани съ тѣрци на Косовомъ Полю побиди се, на коемъ Полю Сербска Майка Княза Лазара съ многима сынами Сербскими изгѣвнши, и державе Сербске конечну лишивши се горке сѣзе прѣиба. - [Въ Венеціи : кодъ Димитріа Ѳеодосїа, 1765]. - 16 стр.
P18Ср I 36.1
15. Латинскій букварь. - [Въ Венеціи : кодъ Димитріа Ѳеодосїа], 1766. - 47 стр.
P18Ср I 39.2
16. Первые начатки латинскаго языка то есть: М. Іоанна Ренїа Донатъ, и Хрїстофора Целларїа Меньшїй Лексиконъ, Съ Лангїевыми Школными Разговорами / на Славено-Сербскїй языкъ преведены и изданы. - Въ Млеткахъ : [кодъ Димитріа Ѳеодосїа], 1767. - [8], 448 стр.
P18Ср I 35.1
17. Первое оученїе Хоташимъ оучитиса книгъ писмены Славенскими называемое Бѣкварь. - [1. изд.]. - [Въ Венеціи : кодъ Димитріа Ѳеодосїа, 1767]. - 96 стр.
P18Ср II 36.2
18. Славено-сербскїй магазинъ то есть: Собранїе Разныхъ Сочиненїи и Преводовъ, къ пользѣ и увеселенїю служащихъ. - Томъ 1, часть 1. - Въ Венеціи : Въ Типографїи Славено-Греческой благочестивой Димитріа Ѳеодосїева, 1768. - 96 стр.
P18Ср II 1/1768.1
19. Житїе и славныя дѣла государя императора Петра Великаго самодержца всероссїйскаго. Часть 1. - [1. изд.]. - Въ Венеціи : Въ Типографїи Димитріа Ѳеодозїа, 1772. - [19], 400 стр.
P18Ср IV 1/1.1
20. Житїе и славныя дѣла государя императора Петра Великаго самодержца всероссїйскаго. Часть 2. - [1. изд.]. - Въ Венеціи : Въ Типографїи Димитріа Ѳеодозїа, 1772. - [2], 364 стр.
P18Ср IV 1/2.1
21. Житїе и славныя дѣла государя императора Петра Великаго самодержца всероссїйскаго. Часть 1. - [2. изд.]. - Въ Венеціи : Въ Типографїи Димитріа Ѳеодозїа, 1772. - [2], 400 стр.
P18Ср III 17/1.1
22. Житїе и славныя дѣла государя императора Петра Великаго самодержца всероссїйскаго. Часть 2. - [2. изд.]. - Въ Венеціи : Въ Типографїи Димитріа Ѳеодозїа, 1772. - [2], 360 стр.
P18Ср III 17/2.1
23. Житїе и славныя дѣла Петра Великаго самодержца всероссїйскаго. [Томъ 1]. - [3. изд.]. - [Въ Санктпетербургѣ] : Печатано иждивенїемъ купцовъ Санктпетербургскаго Сергья Кошнина и Иркутскаго Ивана Байбородина, 1774. - [24], 367 стр., [19] пресавїенїихъ листовъ с таблом.
P18Ср IV 24/1
24. Житїе и славныя дѣла Петра Великаго самодержца всероссїйскаго. [Томъ 2]. - [3. изд.]. - [Въ Санктпетербургѣ] : Печатано иждивенїемъ купцовъ Санктпетербургскаго Сергья Кошнина и Иркутскаго Ивана Байбородина, 1774. - [1], 332, [4], [10] пресавїенїихъ листовъ с таблом.
P18Ср IV 24/2

25. Історія о житїи и славныхъ дѣлахъ великаго государя императора Петра Перваго самодержца всероссійскаго которую ... сочинилъ Захарїа Орфелїнъ ... Часть 1. - Въ Венеціи : Въ Типографїи Димитрія Θεодосїа, 1772 [тї. 1774-1779]. - [24], 400 стр., [40] листова с таблом.
ИС IV 1/1.1
26. Історія о житїи и славныхъ дѣлахъ великаго государя императора Петра Перваго самодержца всероссійскаго которую ... сочинилъ Захарїа Орфелїнъ ... Часть 2. - Въ Венеціи : Въ Типографїи Димитрія Θεодосїа, 1772 [тї. 1774-79]. - [2], 364 стр., [18] листова с прилозима.
ИС IV 1/2.1
27. Новѣйшія славенскїя прописы / написалъ и вырзалъ Захарїа Орфелїнъ ... - Въ Карловць Сремскомъ : [Бакарна типографїя Захарије Орфелїна], 1776. - III, 12 листова.
P18Cp II 20.1
28. Славенская и валахїйская калліграфїа или Наставленїе къ правилному писанїю / сочинилъ, написалъ и рзалъ Захарїа Орфелїнъ ... - Въ Карловць Сремскомъ : [Бакарна типографїя Захарије Орфелїна], 1778. - 17 листова.
P18Cp III 30.1
29. Вѣчный то есть Ѡ начала да конца мїра траующїй Календаръ ... / написавъ Захарїемъ Орфелїномъ ... - [1. изд., 1. варїанта]. - [Въ ... Вїевнѣ] : При Івсифѣ ба(а)городномъ Ѡ Крцбекъ Іаурическомъ Восточномъ Дворномъ Тупографѣ, 1783. - [2], 366 стр., [9] листова с таблом.
2237
30. Вѣчный то есть Ѡ начала да конца мїра траующїй Календаръ ... / написавъ Захарїемъ Орфелїномъ ... - [1. изд., 2. варїанта]. - [Въ ... Вїевнѣ] : При Івсифѣ ба(а)городномъ Ѡ Крцбекъ Іаурическомъ Восточномъ Дворномъ Тупографѣ, 1783. - [2], 366 стр., [9] листова с таблом.
АС II 27
31. Искусный подрѣмаръ / Н(ы)нѣ первѣе на сербскомъ языкѣ списавъ Захарїемъ Орфелїномъ ... - [1. изд.]. - Въ ... Вїевнѣ : При Івсифѣ ба(а)городномъ Ѡ Крцбекъ, Іаурическомъ Восточномъ Дворномъ Тупографѣ, 1783. - 494 стр.
P18Cp II 34.1
32. Вѣчный то есть Ѡ начала да конца мїра траующїй Календаръ ... написавъ Захарїемъ Орфелїномъ ... - [2. изд.]. - Въ ... Вїевнѣ : При Івсифѣ ба(а)городномъ Ѡ Крцбекъ, Іаурическомъ Восточномъ Дворномъ Тупографѣ, 1789. - 366 стр., [9] листова с таблом.
P18Cp II 73.1
33. Євангелїа четвмаж Во с(ва)тый и великїй четвертокъ ... - [2. изд.]. - [Б. м.] : иждивенїемъ Г. Дамїана Кашицїи Новосадскагѡ Книгопродавателя, 1791 (Печатано в' Вїевнѣ : писмены благородногѡ Ѡ Крцбекъ). - 47 листова.
P18Cp II 59.1
34. Первое званїе Хотящимъ считися книгъ писмены Славенскими, называемое. Бѣвбаръ. - [2. изд.]. - [Б. м.] : иждивенїемъ Г. Марка Θεодоревича Вѡгара родомъ изъ Разлога, 1792 (Въ Вѣнѣ : при Г. Стефанѣ Ѡ Новаковичъ, въ Слабено-Сербской, Валахїйской ... Типографїи). - 101, [29] стр.
P18Cp II 37.1
35. Искусный подрѣмаръ ... / На Слабено-Сербскомъ языкѣ списавъ Захарїемъ Орфелїномъ ... - Второе и исправленое изданїе. - Въ Бѣдинѣ градѣ : Печатавъ писмены Крад. Унїверситета Венгерск., 1808. - 494 стр.
P19Cp II 945.1
36. Вѣчный, то есть Ѡ начала до конца мїра траующїй Календаръ ... / написавъ Захарїемъ Орфелїномъ ... : Съ фігѡрами. - [3. изд.]. - Въ Бѣдинѣ градѣ : Иждивенїемъ Тупографїи Кралевскагѡ Унїверситета Пецаискагѡ, 1817. - 392 стр., [9] листова с таблама
P19Cp II 944.1

37. Мелодіа или Стіхословіе къ веселомъ пролећу / Блаженопочившымъ Захаріемъ Орфелиномъ у Слогослыгчіе сложена ; ... представлена и посвященна Міхаилемъ Владиславлевымъ - Въ Будимъ : Писмены Крал. Всеучилища Пештанскаго, 1818. - 14 стр.
P19Cp II 184.2
38. Искусни подрумар о винима уопште / по Захарији Орфелину приредіо Никола Панић. - Панчево : С. Марић, 1874. - [8], 175, [6] стр.
Поп. II 222
39. Мелодіа къ пролећю кою за 1766. лѣто сочинивши при желанію многолѣтства всѣмъ представляеть З. О. [Захаріа Орфелинъ] въ новомъ Садѣ. - [Фототипско изд.]. - Нови Сад : Матица српска, 1950. - 11 стр.
Фототипско изд. из 1765. године.
I 8771
40. Плачъ Сербіи Саже Сыви б' Различныхъ Госѣдарства разсѣлансѣ / Объявленный С.С.С. - [Фототипско изд.]. - Нови Сад : Матица српска, 1950. - 7 стр.
Фототипско изд. из 1761. године.
I 8575
41. Сѣтованіе назченнаго младаго челоѣка / изъ Рѣсского на Сербскій языкъ преведено ѿ [Захаріи Орфелина] въ Новомъ Садѣ. - [Фототипско изд.]. - Нови Сад : Матица српска, 1950. - 8 стр.
Фототипско изд. из 1764. године.
I 8770
42. Треводіа въ мѣрѣ челоѣка ешедшаго а ѿ всѣхъ, и Свойственныхъ презрѣннаго. - [Фототипско изд.]. - Нови Сад : Матица српска, 1950. - 8 стр.
Фототипско изд. из 1762. године.
I 8654
43. Зрцало науке / Захарија Орфелин ; с предговоромъ Димитрија Кириловића. - Нови Сад : Матица српска, 1952. - 72 стр.
II 431826
44. Славено-сербскій магазинъ то есть : Собраніе Разныхъ Сочиненій и Преводовъ, къ пользѣ и увеселенію служащихъ. - [Фототипско изд.]. - Нови Сад : Матица српска, 1960. - 96 стр.
Фототипско изд. из 1768. године.
ФтП I 3
45. Szerbia siralma : (részletek) = [Plač Serbiji] / Zaharije Orfelin ; Tótfalusi István fordítása. U : Jugoszláv költők antológiája / [válogatta és az előszót írta Vujicsics D. Sztóján ; a kötet fordítói Babits Mihály ... [et al.] ; a szerkesztés, az életrajzok és a jegyzetszótár Vujicsics D. Sztóján munkája]. - Budapest : "Móra Ferenc" , 1963. - Str. 192-193.
I 153804
46. A tavasz ébredésére : (részletek) = [Melodija k proleću] / Zaharije Orfelin ; Tótfalusi István fordítása. - U : Jugoszláv költők antológiája / [válogatta és az előszót írta Vujicsics D. Sztóján ; a kötet fordítói Babits Mihály ... [et al.] ; a szerkesztés, az életrajzok és a jegyzetszótár Vujicsics D. Sztóján munkája]. - Budapest : "Móra Ferenc" , 1963. - Str. 194-198.
I 153804
47. Петар Велики / Захарија Орфелин. - Београд : Просвета, 1970. - 2 књ. (455 стр. ; 424 стр.)
II 43849
48. Песме / Захарија Орфелин. - Нови Сад : Книжевна заједница Новог Сада, 1983. - 106 стр.
III 75296
49. Искусни подрумар / Захарија Орфелин. - [(Фототипско изд.)]. - Београд : Народна библиотека Србије ; Горњи Милановац : Дечје новине, 1986. - 256, XIII стр.
Фототипско изд.: Панчево : Книжара Браће Јовановића, 1885.
II 444394

50. Калиграфија / Захарија Орфелин. - Београд : Југославија ЕКО, 1990.
Фотогипско изд. из 1778. године.
Ш 2281
51. [Калиграфија / Захарије Орфелин ; предговор Динко Давидов]. - Београд : Свети архијерејски синод Српске православне цркве, 1992. - 44 листа (од тога 1 пресавијен), [10] стр.
Фотогипско изд.: Славенјаскь каллиграфија / Захарія Орфелинъ, Карловець, 1777.
Ш 3383
52. Славено-сербски магазин : предговор / Захарија Орфелин ; [превео на савремени српски језик Боровој Чалић]. - Загреб : Српско културно друштво Просвјета, 2000. - Стр. 189-195.
П. о.: Љетопис двије хиљадите.
IV 23141

БАКРОРЕЗИ

53. Свети Ђорђе са изгледом манастира Сенђурђа, 1767.
У : Српски бакрорези XVIII века / Динко Давидов. - Нови Сад : Матица српска, 1984.
IV 18635
54. Богородица Винчанска - Бездинска, 1770.
У : Српски бакрорези XVIII века / Динко Давидов. - Нови Сад : Матица српска, 1984.
IV 18635
55. Свети Петар и Павле са изгледом доње цркве у Сремским Карловцима, 1770.
У : Српски бакрорези XVIII века / Динко Давидов. - Нови Сад : Матица српска, 1984.
IV 18635
56. Свети Лазар Кнез српски, 1773.
У : Српски бакрорези XVIII века / Динко Давидов. - Нови Сад : Матица српска, 1984.
IV 18635
57. Христос пред Богом оцем моли за спас грешника, [1783].
У : рукописној књизи Мачъ воинствѹющега христьянина... / очиненіе Еразма Ротердамскаго превель на славеносербскій языкъ Василиј Крстич, парохъ и намѣсникъ румскій. - 1795. - 33 листа.
РР II 40
58. Бакрорези Захарија Орфелина / [предговор Слободан Милеуснић]. - [Београд : б. и.], 2000. - [12] стр.
Ук П 8218

Рукописи

59. Зрцало науке / саставио Захарија Драгојевић [тј. Захарија Орфелин]. - Око 1757. г. - 33 листа.
Рукописна књига.
РР П 63
60. Писмо Захарије Орфелина епископу Вићентију Јовановићу-Видаку, писано у Темишвару 19. маја 1772. године.
РОМС 25.002
61. Правовјерије свјатија греческија цркве / Данијел Хајнрих Пурголд; превео Захарија Орфелин ; преписао А. Петровић. - Сремски Карловци, 1780. - Хартија, 60 листова.
Рукопис је превод књиге *Die Rechtgläubigkeit der heiligen Griechischen Kirche*, Magdeburg = Helmstedt, 1774, израђен у Сремским Карловцима, који није штампан.
РР II 17

62. Писмо Захарије Орфелина игуману манастира Ремете, опу Данилу, писано у Сремским Карловцима 5. маја 1782. године.
РОМС 18.727
63. Писмо Захарије Орфелина оцу Петру, јеромонаху манастира Ремете, писано у Новом Саду 20. јуна 1784. године.
РОМС 18.728
64. Правовјерија свјатија греческија цркве / Данијел Хајнрих Пурголд; превео Захарија Орфелин; преписао Георгије Веселинов. - 1788. - Хартија, 98 листова. Рукопис је превод књиге *Die Rechtgläubigkeit der heiligen Griechischen Kirche, Magdeburg = Helmstedt, 1774*, израђен у Сремским Карловцима, који није штампан.
РР II 47
65. Плач Србџи : песма Захарије Орфелина преписана са штампаног текста крајем 18. века. Преписао Аврам Максимовић.
У : рукописни *Зборник*, крај 18 века, стр. 726/10-746/110.
РР I 40

ЛИТЕРАТУРА

66. Zaharija Orfelin als Philolog / Tihomir Ostojić. - Berlin : Weidmann, 1909. - Str. 447-452. Р. о.: Archiv für Slavische Philologie ; Bd. 30, N. 3.
III 114023
67. Захарија Орфелин / написао Тихомир Остојић. - Београд : Српска краљевска академија наука и уметности, 1923. - 223 стр.
III 23074/I
68. Захарија Орфелин као историчар / Никола Радојчић. - Сремски Карловци : [б. и.], 1934. - Стр. 253-280.
П. о.: Гласник Историског друштва у Новом Саду, књ. 6, св. 3, 1934.
III 5301
69. Орфелиново Житије Петра Великога / Стеван Јосифовић. - [Нови Сад] : Матица српска, [1954]. - 8 стр.
П. о.: Зборник Матице српске за књижевност и језик, књ. 11, 1954.
III 10182
70. Једно непознато писмо Захарије Орфелина / Димитрије Кириловић. - Нови Сад : Матица српска, 1955. - Стр. 241-244.
П. о.: Зборник Матице српске; Серија друштвених наука, св. 11, 1955.
III 14186
71. Око једне песме Орфелинове / Младен Лесковац. - [Б. м. : б. и.], 1956. - 19 стр.
П. о.: Годишњак Филозофског факултета, Нови Сад, св. 1, 1956.
III 11550/I
72. О фармакомедицинској вредности биљака и "травних винах" у Орфелиновом "Искусном подрумару" / Јован Туцаков. - Нови Сад : Матица српска, 1964. - Стр. 27-55.
П. о.: Зборник Матице српске за књижевност и језик, књ. 12/1, 1964.
III 19426
73. Захарије Орфелин / Боривоје Маринковић.
У: Српска грађанска поезија XVIII и с почетка XIX столећа. 2 / приредио Боривоје Маринковић. - Београд : Просвета, 1966. - 556 стр., [17] листова с таблама : факс. рукописа.
II 33015/2
74. Захарија Стефановић Орфелин / Јован Скерлић.
У: Српска књижевност у XVIII веку / Јован Скерлић. - Београд : Просвета, 1966. - Стр. 222-241.
КМ II 680
75. Здравствени значај Орфелиновог "Искусног подрумара" / Јован Туцаков. - Београд : Научно дело, 1966. - 137 стр.
III 21504

76. Naš prvi časopis "Slaveno-serbskij magazin" / Triva Militar. - Beograd : Jugoslovenski institut za novinarstvo, 1969. - Str. 13-26.
P. o.: Počeci štampe jugoslovenskih naroda, 1969.
III 68532
77. Orfelin, Zaharija Stefanović / Borivoje Marinković.
U: Jugoslovenski književni leksikon / [urednik Živan Milisavac]. - Novi Sad : Matica srpska, 1971. - 597 str.
Пр 315/11
78. Орфелиново Житије Петра Великог : [каталог изложбе]. - Нови Сад : Библиотека Матице српске, 1972. - 115 стр., [3] пресавијена листа.
III 429379
79. Орфелин и терезијанске школске реформе / Страхиња К. Костић. - Нови Сад : Матица српска, 1973. - Стр. 219-235.
П. о.: Зборник Матице српске за књижевност и језик, књ. 21/2, 1973.
КМ III 1561
80. Захарија Орфелин и књижевност руског просветитељства / Мирјана Бошков. - Нови Сад : Матица српска, 1974. - Стр. 9-79.
КМ III 1565
81. Захарија Орфелин и народна поезија / Лазар Чурчић. - Београд : Филолошки факултет, 1976. - Стр. 171-177.
П. о.: Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор, књ. 42, св. 1-4, 1976.
III 57792
82. Одломци из Орфелинова "Житија Петра Великог" у књизи Јоакима Вујића из 1833. године / Лазар Чурчић. - Нови Сад : Матица српска, 1976. - Стр. 327-364.
П. о.: Зборник Матице српске за књижевност и језик, књ. 24/2, 1976.
КМ III 693
83. Споменница о 250-годишњици рођења Захарије Орфелина.
У: Библиотекар / главни и одговорни уредник Владимир Јокановић. - Београд : Друштво библиотечких радника Србије, 1976. - Год. 28, бр. 3-4, стр. 393-524.
БП II 217
84. Захарија Стефановић Орфелин : српски картограф осамнаестог века : (поводом 250. годишњице рођења) / Никола Е. Радошевић.
У: Гласник Српског географског друштва. - Београд : Српско географско друштво, 1976. - Св. 56, бр. 2, стр. 97-111.
П III 1053
85. Tip Orfelinova magazina i ruska periodika / Mirjana Boškov. - Novi Sad : Filozofski fakultet, 1979. - Str. 223-239.
P. o.: Zbornik radova Instituta za strane jezike i književnost, sv. 1, 1979.
КМ III 182
86. Учитељски извештаји о бачким школама из 1756/7. школске године / Срета Пецињачки.
У: Зборник за друштвене науке. - Нови Сад : Матица српска, 1983. - Бр. 75, стр. 149-158.
П II 805
87. Захарије Орфелин - Распеће са Лонгином и поштовање Христових рана у српској уметности XVIII века / Мирослав Тимотијевић. - [Нови Сад : Матица српска], 1985. - Стр. 223-234, [4] стр. с таблама.
П. о.: Зборник за ликовне уметности, књ. 21, 1985.
III 422544
88. Орфелинова "Историја Петра Великог" и одједи идеје о Москви као трећем Риму / Мирјана Бошков. - Нови Сад : Матица српска, 1986. - Стр. 173-225.
П. о.: Зборник Матице српске за књижевност и језик, књ. 24/2, 1986.
КМ III 1171

89. Захарија Орфелин стваратељ и страдатељ / Илија Мамузић. - Крушевац : Багдала, 1987. - 207 стр.
II 403417
90. Поезија Захарија Орфелина на руском и србском језицима / Лазар Чурчић.
У: Руско-србске литературне везе / одговорни редактор Ј. Д. Бељева. - Москва : Наука ; Нови Сад : Матица српска, 1989. - Стр. 43-55.
Мил II 139
91. Die Deutsche Quelle des "Iskusni podrumar" von Zaharija Orfelin / Н. Keipert. - Novi Sad : Matica srpska, 1990. - Стр. 203-215.
П.о.: Зборник Матице српске за филологију и лингвистику; XXXIII, 1990.
III 114236
92. Непозната песма Захарија Орфелина / Љубица Штавланин-Ђорђевић.
У: Археографски прилози. - Београд : Народна библиотека Србије, 1991. - Бр. 13, стр. 329-339.
БП II 270
93. Песма новоначињена грађанки господичини Ф[емки] Захарије Орфелина / Лазар Чурчић.
У: Летопис Матице српске. - Нови Сад : Матица српска, 1992. - Год. 168, књ. 450, св. 5, стр. 642-649.
II II 951
94. Српска уметничка ћирилица / Динко Давидов. - Београд : Просвета : Балканолошки институт САНУ : Библиотека града Београда, 1994. - 213 стр., [1] пресавијен лист.
III 23500
95. Орфелиново Житије Петра Великог у праживоту Његошевог Горског вијенца / Владимир Отовић.
У: Белешке на белинама Његошевих књига / Владимир Отовић. - Нови Сад : Библиотека Матице српске, 1994. - Стр. 40-56.
III 410448
96. Орфелин / Боривој Чалић. - Вуковар : Народна библиотека "Вуковар", 1995. - 47 стр.
I 41804
97. Илустровано Житије Петра Великог Захарије Орфелина, Том 1-2, у Библиотеци Матице српске / Душица Грбић.
У: Знакови старих књига / Душица Грбић. - Нови Сад : Библиотека Матице српске, 2000. - Стр. 74-83.
III 424759
98. Захарија Орфелин / Динко Давидов. - Београд : Народна библиотека Србије, 2001. - 90 стр., [53] стр. са таблама.
III 427106
99. Књига о Захарији Орфелину / Лаза Чурчић. - Загреб : Српско културно друштво Просвјета, 2002. - 439 стр. (Посебна издања).
II 450261
100. О Орфелиновој Молитви пред смрт и њеном графичком двојнику / Боривој Чалић. - Загреб : Српско културно друштво Просвјета, 2002. - Стр. 90-104.
П. о.: Летопис двије хиљаде друге.
III 433491
101. Захарије Орфелин / Милош Милошевић.
У: Романтизам и реализам у српској и европској књижевности : есеји, књижевнотеоријски, књижевнокритички, књижевнотеоријски, аналитички радови и библиографија / Милош Милошевић. - Нови Сад : Змај, 2002. - 368 стр.
III 434415

102. Orfelin / Miro Vuksanović.
U: Polja. - Novi Sad : Kulturni centar Novog Sada, 2003. - God. 48, br. 423, str. 41-45.
П Ш 1114
103. Бакорез "Кнез Лазар" Захарије Орфелина / Лепосава Шелмић.
У: Српска уметност 18. и 19. века : одабране студије / Лепосава Шелмић. - Нови Сад : Галерија Матице српске, 2003. - 489 стр.
Ш 437571
104. Захарија Орфелин и књига / Мирјана Д. Стефановић. -
У: Годишњак Библиотеке Матице српске, 2003. - Нови Сад : Библиотека Матице српске, 2004. - Стр. 145-152.
БП П 227
105. Призивање Захарије Орфелина / Миро Вуксановић. - Заједнички ств. насл.: Пригоднице о књигама и писцима.
У: Годишњак Библиотеке Матице српске, 2003. - Нови Сад : Библиотека Матице српске, 2004. - Стр. 181-185.
БП П 227
106. Георгије Михаиловић о Захарији Орфелину / Боривој Чалић.
У: Сусрети библиографа у спомен на др Георгија Михаиловића. - Инђија : Народна библиотека "Ђорђе Натошевић", 2004. - Год. 14, стр. 107-123.
П П 16167
107. Orfelinov podvig : gde je i kada Zaharija Orfelin pisao prvu srpsku knjigu o vinu, štampanu u Beču 1783. / Ljuba Vukmanović.
U: Svet pića. - Novi Sad : Geneo, 2004 - God. 7, br. 18. - Str. 34-37.
П Ш 17733
108. Вечни календар Захарије Орфелина између прве и друге варијанте / Боривој Чалић. - Загреб : Српско културно друштво Просвјета, 2005. - Стр. 361-368.
П. о.: Љетопис двије хиљаде пете.
Ш 444692
109. Христољубиве душе радују се Богу - Непозната песма Захарије Орфелина? / Боривој Чалић. - Загреб : Српско културно друштво Просвјета, 2006. - Стр. 350-361.
П. о.: Љетопис двије хиљаде шесте.
Ш 447887
110. Теолошке бакорезне књиге Захарије Орфелина / приредио Владимир Вукашиновић. - Панчево : Х. Б. Вишњић, 2006. - 76. стр. : факс.
IV 25761
111. An Orthodox Festival Book in the Habsburg Empire : Zaharija Orfelin's Festive Greeting to Mojselj Putnik (1757) / Jelena Todorović. - Aldershot ; Burlington : Ashgate, 2006. - XIX, 219 str. : faks.
Ш 298200
112. Две штампане (а непознате) молитве Захарије Орфелина / Боривој Чалић.
У: Љетопис двије хиљаде седме. - Загреб : Српско културно друштво Просвјета, 2007. - Стр. 150-157.
П П 15775

Овенчани песник, детаљ са бакореза (бр. 57)

ДЕЛА ЗАХАРИЈЕ ОРФЕЛИНА

Издавач

Библиотека Матице српске
Нови Сад
Матице српске 1

Уредник

Миро Вуксановић

Аутори Каталога

Александра Драпшин
Оливера Кривошић
Душица Грбић

Припрема

Оливера Михајловић
Новка Шокица Шуваковић

Умножавање

Миранда Антић

Повез

Милорад Родић

Тираж

80 примерака